

นโยบายกระทรวงแรงงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สืบสาน รักษา ต่อยอด “MOL ฟิ้นฟู พลิกโฉม ตลาดแรงงานไทย”

ภายใต้สถานการณ์ที่ประเทศได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID – 19) มาตั้งแต่ปี ๒๕๖๓ และมีผลกระทบอย่างรุนแรง ต้นปี ๒๕๖๔ จากเหตุการณ์ดังกล่าว ทำให้ความท้าทายด้านแรงงานเกิดขึ้น ซึ่งประเด็นท้าทายด้านแรงงานสามารถแบ่งออกเป็น (๑) การแพร่ระบาดของโรค COVID – 19 ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการว่างงานของแรงงาน และสถานประกอบการ จากฐานข้อมูลของสำนักงานประกันสังคม มาตรา ๓๓ ได้แสดงอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มการจ้างงานลดลงโดยเปรียบเทียบช่วงเดียวกัน เดือนสิงหาคม ๒๕๖๔ ซึ่งอยู่ระหว่างการแพร่ระบาดของโรคโควิด – 19 กับเดือนสิงหาคม ๒๕๖๒ เป็นภาวะที่ยังไม่เกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด – 19 ซึ่งมีสัญญาณการว่างงานทั่วประเทศเพิ่มมากขึ้น ทั้งหมดมี ๒๑ สาขาอาชีพ รวมทั้งหมด ๕๙๙,๒๖๔ คน (๒) การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจ้างงาน ตามโลกยุคดิจิทัลที่ใช้เทคโนโลยีเป็นหลักในการทำงาน พบแรงงานส่วนใหญ่ยังขาดทักษะทางด้านเทคโนโลยี (๓) ประเทศไทยมีแรงงานนอกระบบจำนวนมาก คือ ๒๐.๓๖ ล้านคน ส่วนใหญ่ยังขาดหลักประกันทางสังคม รายได้ที่เหมาะสม รวมถึงขาดความคุ้มครองและสิทธิประโยชน์ที่พึงจะได้รับ (๔) กฎหมายด้านแรงงานบางฉบับยังมีความล้าสมัย ไม่ตอบโจทย์กับสถานการณ์แรงงานในยุคปัจจุบัน (๕) การเปลี่ยนแปลงหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานให้เป็นหน่วยงานดิจิทัล เพื่อรองรับของการนำไปสู่รัฐบาลดิจิทัล

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ กระทรวงแรงงานกำหนดนโยบายที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) นโยบายรัฐบาลปีงบประมาณ ๒๕๖๕ กรอบร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ อันเป็นผลมาจากสถานการณ์โรค COVID – 19 (พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕) ภายใต้พระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว “สืบสาน รักษา ต่อยอด” ประกอบด้วย นโยบายเร่งด่วนที่ต้องเร่งดำเนินการให้เห็นผลเป็นรูปธรรมโดยเร็ว จำนวน ๕ ข้อ และนโยบายสำคัญที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จำนวน ๗ ข้อ ดังนี้

นโยบายเร่งด่วน

๑. ยกระดับกระทรวงแรงงานเป็นกระทรวงเศรษฐกิจ มีมาตรการการดำเนินงาน ดังนี้

- สร้างองค์กรที่พร้อมขับเคลื่อนนโยบายด้านแรงงานเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ บนพื้นฐานการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน (ทุกหน่วยงาน)

๒. กระตุ้นการจ้างงานตามความต้องการในระบบเศรษฐกิจใหม่ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีมาตรการการดำเนินงาน ดังนี้

- กระตุ้น ส่งเสริม รักษาการจ้างงาน และการขยายตลาดแรงงาน ในต่างประเทศ รวมถึงบริการจัดหางานออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ ได้แก่ smartjob.doe.go.th ไทยมีงานทำ.com การประกอบอาชีพอิสระ การรับงานไปทำที่บ้านแก่ผู้ว่างงาน และผู้จบการศึกษาใหม่ (หน่วยงานดำเนินการ : สป., กกจ.)

- สนับสนุนผู้ประกอบการให้เข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อรักษาสภาพ การจ้างงาน พัฒนาฝีมือแรงงาน และกระตุ้นเศรษฐกิจ สนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำให้แก่ สถานประกอบการ ผ่านธนาคารและกองทุนต่าง ๆ เช่น กองทุนประกันสังคม กองทุนพัฒนาฝีมือ แรงงาน และกองทุนเพื่อผู้รับงานไปทำที่บ้าน เป็นต้น สนับสนุน SMEs สอดคล้องความต้องการ ชุมชน (หน่วยงานดำเนินการ : กกจ., กพร., สปส.)

- เชื่อมโยงข้อมูลด้านแรงงาน รวมถึงทักษะแรงงาน ระหว่างหน่วยงานภาครัฐและ ภาคเอกชน เพื่อให้รัฐบาลมีศูนย์กลางข้อมูลด้านทักษะแรงงานที่พร้อมนำไปประยุกต์ ใช้ฝึกอบรม และพัฒนากำลังแรงงานให้ตรงกับความต้องการในตลาดได้อย่างแท้จริง (หน่วยดำเนินการ : ทุกหน่วยงาน)

๓. บริหารจัดการแรงงานต่างด้าวอย่างเป็นระบบ มีมาตรการการดำเนินงาน ดังนี้

- บูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเพื่ออำนวยความสะดวก ในการเข้ามาทำงานในประเทศให้คนต่างด้าวที่มีสมรรถนะสูง และออกแบบการนำเข้าแรงงาน ต่างด้าวในรูปแบบ MOU เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคการผลิต และบริการ (หน่วยงานดำเนินการ : กกจ.)

- ส่งเสริมการจ้างงานแรงงานคนไทยและบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวอย่างเป็นระบบ (หน่วยงานดำเนินการ : กกจ.)

๔. เร่งรัด ปรับปรุง แก้ไข พระราชบัญญัติประกันสังคม ให้สอดคล้องกับบริบท สถานการณ์ปัจจุบัน และรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีมาตรการการดำเนินงาน ดังนี้

- แก้ไขกฎหมายประกันสังคม (ร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.) ในส่วนของสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพ “๓ ขอ” ได้แก่ ๑) กรณี**ขอเลือก** ให้ผู้ประกันตนที่เกิดสิทธิ รับเงินบำนาญชราภาพ สามารถเลือกรับเงินบำนาญชราภาพแทนได้ ๒) กรณี**ขอคืน** ให้ผู้ประกันตน สามารถนำเงินกรณีชราภาพของตนบางส่วนในกองทุนประกันสังคมมาใช้ก่อนเกษียณอายุ ๓) กรณี**ขอกู้** ให้ผู้ประกันตนนำเงินกรณีชราภาพบางส่วน มาใช้เป็นหลักประกันเงินกู้ธนาคาร ได้ (หน่วยงานดำเนินการ : สปส.)

๕. ดูแลให้แรงงานและนายจ้างสามารถทำงาน ในสถานการณ์ที่มีการระบาดของโรค COVID – 19 ได้อย่างปลอดภัยและเป็นปกติสุขมีมาตรการการดำเนินงาน ดังนี้

- ป้องกันการแพร่ระบาดของโรค COVID – 19 เชิงรุกในกลุ่มแรงงานและสถานประกอบการ โดยใช้มาตรการด้านสาธารณสุขอย่างเคร่งครัด และดำเนินการโครงการ Factory Sandbox (หน่วยงานดำเนินการ : ทุกหน่วยงาน)
- ออกตรวจสถานประกอบการ ส่งเสริมแรงงานสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อเฝ้าระวังสถานประกอบการกลุ่มเสี่ยงที่จะมีการเลิกจ้าง สร้างความเข้าใจที่ดีในระบบแรงงานสัมพันธ์ด้วยระบบทวิภาคี เพื่อลดสถิติของปัญหาข้อพิพาทแรงงาน และข้อขัดแย้งระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง (หน่วยงานดำเนินการ : กสร.)

นโยบายสำคัญ

๑. พัฒนาทักษะแรงงานให้เป็นแรงงานคุณภาพ เตรียมความพร้อมสำหรับการเปิดประเทศ และรองรับเศรษฐกิจใหม่ มีมาตรการการดำเนินงาน ดังนี้

- ยกกระตือรือร้นการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน Up - skill, Re - skill, New skill โดยเฉพาะการอบรมให้กับแรงงานกลุ่มว่างงานให้มีความรู้เพียงพอต่อการทำงาน เป็นการเพิ่มผลิตภาพแรงงาน เพื่อกลับเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยการส่งเสริมการเรียนรู้วิธีการทำงานใหม่ ๆ เพิ่มทักษะดิจิทัล เทคโนโลยีและนวัตกรรม แก่กลุ่มแรงงานทั้งแรงงานเดิมและผู้จบการศึกษาใหม่ผ่านช่องทางออฟไลน์และออนไลน์ (หน่วยงานดำเนินการ : กพร.)
- สร้างแรงงานที่มีสมรรถนะสูง ให้เป็นแรงงานที่สามารถปรับตัวรับมือกับการทำงาน/งานใหม่ได้อย่างต่อเนื่องจากความเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ มุ่งสู่การใช้ดิจิทัลในการทำงาน โดยการเพิ่มการเรียนรู้ทักษะฝีมือแรงงานสำหรับอนาคต ตอบโจทย์ภาคการผลิตของประเทศ สนับสนุน New S - Curve ได้อย่างตรงเป้าหมายของภาคการผลิต และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ เป็นการปรับโครงสร้างตลาดแรงงานเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ สนองตอบการเพิ่มขีดความสามารถของแรงงานและเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันในเวทีการค้าโลก (หน่วยงานดำเนินการ : กพร.)
- พัฒนาทักษะอาชีพให้กับเยาวชน คนรุ่นใหม่ที่นิยมทำงานรูปแบบแรงงานอิสระ ไม่ขึ้นอยู่กับองค์กรใดองค์กรหนึ่ง ทำงานแบบครั้งเดียวจบในคราวเดียว (Gig Workers) (หน่วยงานดำเนินการ : กพร.)
- บูรณาการความร่วมมือภาครัฐ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน รวมถึงสถานประกอบการ ในการผลิตแรงงาน ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน รองรับการลงทุนจากต่างประเทศ เป็นการสร้างสมดุลตลาดแรงงาน (หน่วยงานดำเนินการ : กพร.)

๒. บริหารจัดการแรงงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ และในอุตสาหกรรมเป้าหมาย มีมาตรการการดำเนินงาน ดังนี้

- พัฒนาทักษะกำลังแรงงาน และการพิจารณาอนุญาตทำงานแบบเบ็ดเสร็จ เพื่อรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (SEZ) (หน่วยงานดำเนินการ : กกจ., กพร.)

๓. ต่อยอดการประกอบอาชีพ ยกระดับรายได้ และเศรษฐกิจชุมชน รวมทั้งในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีมาตรการการดำเนินงาน ดังนี้

- พัฒนาหลักสูตรการฝึกอาชีพเสริม มุ่งเน้นนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสม โดยชุมชนเพื่อชุมชนยั่งยืน และในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สนับสนุนพระราชปณิธาน “สืบสาน รักษา ต่อยอด” (หน่วยงานดำเนินการ : กพร.)

- ส่งเสริมอาชีพอิสระ ที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นหลักในการประกอบอาชีพ ตอบรับภาคการผลิตสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรมและชุมชนที่ยั่งยืน (หน่วยงานดำเนินการ : สป., กกจ., กพร.)

๔. ยกระดับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ด้านแรงงาน เพื่อปลดล็อก Tier 2 Watch List มีมาตรการการดำเนินงาน ดังนี้

- เพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจการทำงานของแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว และตรวจสถานประกอบการกลุ่มเสี่ยงอย่างครอบคลุมและทั่วถึง (หน่วยงานดำเนินการ : สป., กกจ., กสร. , สปส.)

- เพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายด้านแรงงาน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ด้านแรงงาน (หน่วยงานดำเนินการ : กกจ., กสร.)

- บูรณาการการทำงาน สร้างความรู้ความเข้าใจแก่แรงงาน ผู้ประกอบการและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ด้านแรงงานทุกมิติ (หน่วยงานดำเนินการ : ทุกหน่วยงาน)

๕. พัฒนา ปรับปรุง และส่งเสริมการคุ้มครองแรงงาน ระบบสวัสดิการและหลักประกันทางสังคม และยกระดับมาตรฐานความปลอดภัย อาชีวอนามัยในการทำงานให้สอดคล้องกับสถานะสังคม เศรษฐกิจ และรูปแบบการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไป มีมาตรการการดำเนินงาน ดังนี้

- พัฒนา และปรับปรุงโครงสร้างค่าจ้างของประเทศให้สอดคล้องกับรูปแบบการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไป และให้แรงงานมีรายได้ที่เหมาะสม สอดคล้องกับค่าครองชีพ และระดับความสามารถ (หน่วยงานดำเนินการ : สป.)

- Safety & Healthy Thailand ส่งเสริมการเข้าสู่มาตรฐานแรงงานไทยและมาตรฐานความปลอดภัยในการทำงาน โดยการส่งเสริมและสนับสนุนความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานแรงงานไทยความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน ให้มีสถานประกอบการต้นแบบระบบการบริหารจัดการและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงาน ส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคแก่แรงงาน (หน่วยงานดำเนินการ: กสร., สปส., สสปท.)

๖. บริหารจัดการแรงงานนอกระบบ แรงงานกลุ่มเปราะบาง แรงงานสูงอายุและคนพิการ ให้ได้รับสิทธิและความคุ้มครองด้านแรงงาน สวัสดิการและหลักประกันทางสังคมอย่างเท่าเทียม มีรายได้ที่เหมาะสมและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของประเทศ นำไปสู่การฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศอย่างยั่งยืน มีมาตรการการดำเนินงาน ดังนี้

- ผลักดันการเสนอร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและคุ้มครองแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ให้มีผลบังคับใช้ (หน่วยงานดำเนินการ : สป.)

- ยกกระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานให้ดีขึ้น และส่งเสริมให้มีการพัฒนาแรงงานที่ยั่งยืนโดยคนหางานทุกคนมีโอกาในการทำงานตามความสามารถของตน มีรายได้ที่เหมาะสม ได้รับการพัฒนาฝีมือที่ได้มาตรฐาน ได้รับความคุ้มครองตามสิทธิขั้นพื้นฐาน มีสวัสดิการเพิ่มขึ้น มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี และมีหลักประกันทางสังคมที่สอดคล้องกับความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต (หน่วยงานดำเนินการ : ทุกหน่วยงาน)

๗. พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านแรงงานกระทรวงแรงงาน (Big Data) และบูรณาการข้อมูลภาครัฐเพื่อการบริหาร วางยุทธศาสตร์ด้านแรงงานและหลักประกันทางสังคมอย่างเป็นระบบ มีมาตรการการดำเนินงาน ดังนี้

- พัฒนาการจัดทำระบบฐานข้อมูลของกระทรวงแรงงาน (Big Data) ในรูปแบบคลังสมอง การทำวิจัย และการเชื่อมโยงการใช้ข้อมูลด้านแรงงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศยุคดิจิทัล (หน่วยงานดำเนินการ : ทุกหน่วยงาน)

- พัฒนาระบบการทำงาน เชื่อมโยงการทำงานระหว่างหน่วยงานภายในกระทรวง ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยการกำหนดการทำงานร่วมกันที่มีความชัดเจน มีการกำกับและติดตามการทำงาน เพื่อให้เห็นผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะระดับภูมิภาคให้แรงงานจังหวัดในฐานะ CEO เป็นหลักในการบูรณาการการทำงาน ตลอดจนกำกับ ติดตามการทำงานระหว่างหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานของแต่ละจังหวัดได้ (หน่วยงานดำเนินการ : ทุกหน่วยงาน)